

Motion till riksdagen 2007/08:U281

av **Aleksander Gabelic (s)**

Sudan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till att ett totalt vapenembargo införs mot Sudan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till att sanktioner införs mot såväl enskilda ledande personer i Sudans ledning som mot Sudans oljeindustri.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör uttala sitt stöd för och uppmuntra inrättandet av en flygförbudszon över Darfur.

Motivering

Våren 2008 har det passerat fem år sedan konflikten i Darfur eskalerade i ett väpnat uppror som regimen i Khartoum sedan dess valt att hantera med grävsta tänkbara övervåld. Genom sin krigföring, delvis utförd genom ombud i form av den beryktade janjawidmilisen, har president al-Bashir och det övriga ledarskiktet inom National Congress Party (NCP) gjort sig skyldiga till krigsförbrytelser och ett agerande som inte kan få passera obemärkt.

Under konfliktens gång har FN som organisation stundtals förefallit lamslagen. Samtidigt som såväl den förre generalsekreteraren, Kofi Annan, som den nuvarande, Ban Ki-moon, har gjort sitt yppersta för att hålla frågan högt på FN-dagordningen är det svårt att säga annat än att FN:s agerande givit ett tandlöst intryck.

Gång på gång har säkerhetsrådet ställt krav på regeringen i Khartoum. Lika ofta har samma regering valt att inte lyda. I stället för att i dessa lägen mötas av repressalier har det ofta upplevts som att det varit FN som backat ett

Fel! Okänt namn på

halvt steg och öppnat dörren för ännu en runda samtal eller ytterligare en kompromiss.

I skrivande stund är det senaste hoppet nu satt till de fredssamtal som väntas inledas i oktober 2007 under ett libyskt värdskap, vilket i sig självt är uppseendeväckande.

Det är vår åsikt att fem års mördande och fem års bevisad ovilja att skydda sin befolkning måste leda till ett hårdare agerande mot regimen i Khartoum. Med denna motion vill vi lyfta fram tre konkreta åtgärder som den svenska riksdagen bör uttala sitt stöd för och som Sverige skyndsamt måste verka för i lämpliga internationella forum.

Sudans ledning har genom sin krigföring i Darfur och genom att gång på gång trotsa FN:s säkerhetsråds bindande uppmaningar enligt vår mening försuttit sin chans att behandlas som vilken suverän stat som helst. De sanktioner som i viss mån har genomförts har ofta visat sig innehålla för många kryphål och för många undantag för att bli nog kännbara för president al-Bashir.

FN har t.ex. beslutat om ett vapenembargo mot Sudan. Detta är dock inte heltäckande utan tillåter vapenleveranser till Sudans regeringstrupper givet att dessa vapen inte används i Darfur. Utöver att det finns trovärdiga bevis för att inte ens detta ihåliga vapenembargo följs är det enligt vår mening för svagt. Anledningen till den svaga formuleringen står huvudsakligen att finna i att det pågår rysk och kinesisk vapenexport och att inte minst dessa länder, med vetorätt i säkerhetsrådet, är nöjda med ett svagt internationellt sanktionsinstrument inom detta område.

Sverige måste kräva att ett totalt vapenembargo införs och upprätthålls mot Sudan till dess att landets ledning till punkt och pricka följer alla beslut som fattas av FN:s säkerhetsråd och till fullo underlättar en internationell insats för fred i Darfur.

EU och EU:s medlemsländer borde omedelbart införa riktade sanktioner mot individer i Sudans och NCP:s ledning. De bör beläggas med inreseförbud i EU, och eventuella ekonomiska tillgångar i EU-länder bör frysas. Sannolikt besitter de få sådana tillgångar och gör få sådana resor, men det moraliskt och symboliskt riktiga och viktiga i ett sådant ställningstagande är ändå i sig självt eftersträvansvärt.

Även i övrigt bör sanktionsinstrumentet utnyttjas hårdare än hittills. Redan i FN:s säkerhetsrådsresolution 1564 från september 2004 slogs det fast att säkerhetsrådet fördömde att den av säkerhetsrådet beordrade avvapningen av janjawidmilisen uteblivit. I resolutionen uttryckte säkerhetsrådet att det "skall överväga" tvingande (men icke-militära) åtgärder i enlighet med artikel 41 i FN-stadgan (t.ex. ekonomiska sanktioner) om Khartoum inte lyder.

Att sanktioner kan komma att riktas mot Sudans petroleumindustri sägs uttryckligen. Nu, tre år senare, är fortfarande janjawidmilisen beväpnad och dess attacker mot civila ofta koordinerade med Sudans reguljära styrkors understöd. Detta till trots gör Sudan goda oljeaffärer med ett flertal utländska bolag och stater. Många internationella bedömare anser också att inkomster från oljeaffärerna används av NCP för att finansiera krigföringen i Darfur. Sverige måste enligt vår mening initiera ekonomiska sanktioner riktade mot

Fel! Okänt namn på

Sudans oljeindustri. Gång på gång har president al-Bashir ställt löften om vapenvila i utsikt. Gång på gång har också omvärlden, inklusive säkerhetsrådet, begärt att våldet stoppas. Lika ofta har det fortsatt.

I mars 2005 (resolution 1591) begärde säkerhetsrådet att alla offensiva sudanesiska flygräder i Darfur skulle stoppas. Så sent som i september 2007 används fortsatt flygräder som en del i krigföringen från al-Bashirs sida. Situationen är varken rimlig eller hållbar. En stat som så flagrant trotsar beslut fattade av FN:s säkerhetsråd och som fortsätter att begå övergrepp mot sin egen befolkning måste stoppas. Ett rimligt steg från omvärldens sida vore att inrätta och upprätthålla en flygförbudszon över Darfur.

Sverige bör uttala sitt stöd för att en flygförbudszon inrättas och uppmantra FN:s medlemsstater att bidra till en sådan.

Stockholm den 2 oktober 2007

Aleksander Gabelic (s)